

Posudek vedoucího bakalářské práce Kateřiny Kružíkové
Jazyková výstavba, kompozice a perspektiva vypravěče ve vybraných prózách Zdeny Salivarové

Spisovatelka Zdena Salivarová má zvláštní smůlu. Na cestě k jejím prózám spočívá ve veřejném povědomí několik těžko zdolatelých překážek, z nichž nejviditelnější jsou manželství s Josefem Škvoreckým (jehož stín bude vždycky na její dílo nějak dopadat, a tedy zakrývat je), řízení exilového nakladatelství Sixty-Eight Publishers v Torontu, které dvacet let vyvíjelo mimořádnou kulturní činnost, a poněkud nešťastný obraz, který v devadesátých letech 20. století zůstal po nejrůznějších veřejných projevech učiněných v souvislosti s evidencí autorčina jména v seznamu spolupracovníků StB (dlouholetým soudním sporem nakonec Zdena Salivarová dosáhla toho, aby její jméno bylo z registru vymazáno).

Žádný z uvedených jevů nesouvisí s autorčíným spisovatelským talentem a s tvarem jejích próz, ale myslím, že v našem divném světě neúprosně způsobují jejich postupné „zapomínání“. Kateřina Kružíková ovšem ve své bakalářské práci přistupuje k textům Zdeny Salivarové bez rozptylování se uvedenými iracionálními faktory a sleduje tvar autorčíných děl ve třech základních kategoriích literární analýzy. V titulu její bakalářské práce figuruje sice sousloví „vybrané prózy“, ale v rozboru schází ze spisovatelčina výhradního díla* vlastně jen román *Hněj země* (1994). Troufám si ovšem na základě svého čtenářského dojmu říci, že tak, jak Kateřina Kružíková své čtení rozvrhla, próza z roku 1994 by výzkum předkládané bakalářské práce nijak nerozvrátila, ale naopak jen rozmnožila o další dokladový materiál, a polohy uměleckého výrazu Zdeny Salivarové by snad ještě podtrhla o poznání, že jevy shledávané na povídkách, novelách a románu *Honzlová defilují v Hnoji země*, vystavěném jako síť dopisů různých pisatelů, v komprimované podobě.

Kateřina Kružíková svým podrobným rozbohem důstojně navázala na základní literaturu předmětu (Helenu Koskovou z její knihy *Hledání ztracené generace*, vydané poprvé v Torontu 1987, a zvláště na studii Ladislavy Lederbuchové z roku 1992) a kromě řady jednotlivých cenných postřehů představila prózy Zdeny Salivarové, jež na první pohled vypadají jako množina příležitostných nebo jednorázových uměleckých počinů, jako celek, který není budován nijak intuitivně, nýbrž promyšleně a důsledně.

Rád shrnuji, že ve své bakalářské práci *Jazyková výstavba, kompozice a perspektiva vypravěče ve vybraných prózách Zdeny Salivarové* prokázala Kateřina Kružíková přesvědčivou orientaci v literární a jazykovědné teorii a schopnost vnímavé interpretace. Doporučuji její práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

Doc. dr. Michael Špirit

6. února 2022

* Prózy psané společně s Josefem Škvoreckým – hexalogie o „setkáních, s vraždou“ z let 1999–2006 – představují, jako každý umělecký text se sdíleným autorstvím, nejen samostatné, ale také záhadné téma.